

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

☆

בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

ש"פ ויחי

הי' תהא שנת אראנו נפלאות

גליון י"ג (תקס"ט)

יורצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

•
תהא שנת אראנו נפלאות

שנת חמשת אלפים שבע מאות וחמשים: אחת לבריאה

ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה. עש"ק פרשת ויחי - הי' תהא שנת אראנו נפלאות - ארבעים שנה
לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

תוכן הענינים

שיחות

- 5.....גמרה של תורה
8.....עשירות אברהם ע"י שרה

לקוטי שיחות

- 8.....קיסר ופלגי קיסר
10.....פלגי קיסר בהלכה
11.....לפני מ"ת הי' הלילה הולך אחר היום (גליון)

אגרות קודש

- 12.....הערות וציונים באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א חי"ז

"היום יום"

- 14.....הערות - היום יום

פשוטו של מקרא

- 15.....הערות בפירש"י מט, יג
26.....המשך הערת פ' ויצא על פירש"י ד"ה ויפגע (כח, יא):

רמב"ם

- 30.....דיני ערובי תחומין בהל' יו"ט
30.....חול המועד חמור משבת
31.....מקום השיתין (המשך)

נגלה

32.....יחיד גבי ציבור שהתפלל ערבית מבעו"י

שונות

34.....ד"ה שה"ש משנת תקע"א (גליון)

מספר פאקסימיליא לשלוח הערות 9720 - 953 (718)

שיחות

גמרה של תורה

הת' יוסף ישע'י ברזין
תלמיד בישיבה

בשיחת ש"פ לך-לך ס"א ש.ז. "מתכיפין התחלה להשלמה", ומציין
מקורו מנוסח ברשות לחתן בראשית (וכ"ה בכ"מ) -

להעיר מחדא"ג מהרש"א עבודה זרה (יט, ב) "בשעה שמסיימין ספר
אחד יש להתחיל ספר אחד, כמו שעושין שמח"ת", ולהעיר מדי הטור
(סתריס"ט) ובסי' המנהיג (הלי' סוכה) בטעם המנהג עד"ז.

וראה ג"כ בברכ"י (סתריס"ט) שכי' שמטעם זה מפטירין בשמח"ת
ביחושע, ודלא כבבלי מפורשת (מגילה לא,) שמפטירין ויעמוד שלמה
- בכדי להתכיף התחלת נביאים לסיום התורה, ובתוסי' שם (די"ה
למחר) תמחו - מדוע מניחין חבבלי וסומכין על הירושלמי, ועי'
מזה בראשונים (וכו') שם במגילה, ובטושו"ע ונו"כ (סתריס"ט), ואכ"מ.

שם בס"ב - "שהשמחה לגמרה של משנה תורה היא גם לאלה שאינם
משתתפים בלימוד וסיום הרמב"ם בזמן זה כיון שסדר הלימוד שלהם הוא
פרק אחד ליום" - ע"ד שמצינו בתורה שבכתב שאף ש"המנהג הפשוט
בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת", "יש מי שמשלים את
התורה בשלש שנים".

והנה בהתוועדות אמר כ"ק אד"ש (ולא הופיע בשיחה המוגהת, וכן
לא ב"ההנחות" וכו') - שכפשוט, שבני מערבא אלו שגזרו בשלש שנים
השתתפו בהשמח"ת דרובם ככולם שגמרו בשנה אחת. ויש להעיר
ממש"כ בס' שולחן הקריאה סכ"א (במסגה"ש שם) סקכ"ב, דהשמח"ת
שלהם היתה אחת לשלש שנים [ואולי י"ל דכ"ה ג"כ דעת כ"ק אד"ש,
וכוונתו היא להקריאה דוזאת הברכה, וכיו"ב, ודוחק, וראה בשו"ת
מחנה חיים ח"ב (או"ח-ס"ח), בנוגע לדעת תורה שהי' להעלי' דחתן תורה,

וכותב שם שימכרו עוה"פ ויפשרו ביניהם שהשני יעלה אחת לשלש שנים כמנהג בני מערבא, וראה באור שמח (עהרמב"ם) חלי תפלה פ"יג ח"י"ב].

ולחעיר שבהתנוועדות הזכיר כ"ק אד"ש (ולא הופיע ג"כ ב"מוגה") חמנהג (שאינו פשוט) להשלים את התורה בשלש שנים ומחצה, ודלא כמשי"כ ברמב"ם הנ"ל, ורבים שאלו כן תמחו דלכאוי בגמ' מגילה כט, ב וברמב"ם חלי תפילה פ"י ח"י"א אינו כן, אך כן מוכח ממסכת סופרים פט"ז ח"י"י, וכדלקמן.

ולשלימות הענין, ומכיון שרבים עוררו בהנ"ל, אעתיק כהנ"ל כלשונו, וז"ל: "מאה ושבעים וחמשה פרשיות כתוב בתורה דיבור דיבור אמירה וציווי כנגד שנותיו של אברהם אבינו... הלכך קבעו מאה ושבעים וחמשה סדרים בתורה בכל שבת ושבת עולת תמיד" עכ"ל.

ובפי' נחלת יעקב שם: "משמע דכל דיבור ואמירה וציווי שנתורה חמה רק קע"ה ובאמת כשנעמוד למנין נראה הרבה יותר מזה, וגם אין לומר שכוונת הגמרא לפרשיות סתומות ופתוחות דפשיטא שהן יותר, ומי כונת הגמ' לסדר הפרשיות שאנו קורין בכל שבת בביתכ"נ, א"כ בצרי טובא.

וחנה ראיתי בהקדמה לסי' שמע שלמה שחיבר הר"ש אלגאזי על מאמר זו וז"ל שם: "בשם גאון אחד דא"י במהרי"ל בספר ישי"ש אם רק החילוק בין בני א"י לבני חו"ל בקריה"ת, שאנחנו בני חו"ל קוראין משנה לשנה את התורה כולה, אבל בא"י קוראין כל התורה שני פעמים בשמיטה, שהתורה נקראת לשלש שנים ומחצה, והא דאמרין במסכת מגילה דבני מערבא מסקי אורייתא לתלת שנין - פירושו ג' שנים ומחצה. ובזהר על פסוק אם יש חמשים צדיקים - נ' פרשיות שבתורה הם כנגד נ' שבתות השנה, וא"כ הפי' בירושלמי כך הוא: קע"ה פרשיות שבתות לדידהו בני א"י דמסקי לאורייתא בג' שנים ומחצה, וא"כ לכל שנה נ' פרשיות: חס ק"ן לשלש שנים ולחצי שנה חס קע"ה, עכ"ל [של השמע שלמה הנ"ל], ודפח"ת: וסיומא דבריייתא מסכים מאד לפי הנ"ל, לפי שסיים הלכך קובעים קע"ה סדרים בתורה בכל שבת ושבת עולת תמיד [ז.א. כמו שסדרו לנו הקדמונים - במובן תמידי - ראה שם במפרשים], וזהו ממש כד' הגאון ז"ל, עכ"ל. ובירושלמי פ' כל כתבי (שבת פט"ז ח"א) אי' גם כהנ"ל "מאה ושבעים וחמש פרשיות", אלא - שאין שם סיום המאמר "הלכך קבעו מאה ושבעים וחמשה סדרים בתורה בכל

שבת ושבת", [וראה ג"כ במדב"ר פייח, ושם אי' "רע"ה פרשיות", ועיי"ש, במפרשים ובמדרש תהילים מזמור כ"ב אות יט ואכ"מ].

ולחעיר - שבחמשך דבריו בהתוועדות אמר כ"ק אד"ש (וכנ"ל - לא מופיע ב"מונה"), שאינו מסתבר שדווקא בני מערבא השמח"ת שלהם בחצי שנה! [ז.א. לכ"ג תשרי - שמח"ת שלנו], וע"כ שהשמח"ת שלהם היתה בכל שנה ושנה בחשמח"ת ד"מנהג הפשוט", עכתה"ק.

והיינו להנ"ל שסיימו בג' ומחצה שנים, וממילא לא דחו בחצי שנה שמח"ת וכו' אלא שצ"ב קצת - ההוכחה, דלמה לא נאמר ששמחו בעת שגמרו הם באמצע השנה?

ולכאוי' י"ל דהוא משום שצריך לשמוח בשמחה דכלל ישראל כולו שחאו בשמח"ת שבתשרי, וכמשי"נ שם בהשיחה (דשי"פ לך לך ס"ב הנ"ל) בנוגע להשמחה דלמוד הרמב"ם, וכדמוכח מד' השי"ס (שבת קי"ח, סע"ב) "אמר אביי תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן", דהיינו שה"יומא טבא הוא גם לשאר התלמידים יומא טבא לרבנן" ושם בהערה 16 מבאר לפי"ז לי' הגמ' "עבידנא" שאביי (ולא רב) ה"צורבא מרבנן דשלים מסכתיה" עושה "יומא טבא לרבנן" (ולחעיר מזה, שכי"ה ג"כ להדיא בשי"ך יו"ד (סרמ"ו סכ"ו), וחובא בבאה"ט (שם) ובשאר הנו"כ - בשם הישי"ש, שמצוה לשמוח עם זה שסיים], אבל אינו - כפשוט - מכיון דא"כ לא רק שדחו בחצי שנה, אלא שחגגו שמח"ת גם בשנים שלפני"ז בכל שנה ושנה. וי"ל בדוחק, דאה"נ דז"פ שהשתתפו בחשמחה מידי שנה בשנה וכנ"ל אלא שבא לומר דבשנה הג' (-הרביעית) אינו מסתבר שדחוהו ג"כ בחצי שנה, וצע"ק הכוונה. ויותר נראה לומר דנוסף ע"ז שהשתתפו בהשמחה דכולם, עוד זאת: שעשו גם שמח"ת משלהם, מכיון שלא דחו שמח"ת בחצי שנה, ובאו"א קצת: שבמאי דפשיטא לי' שהשתתפו בשמח"ת הכללי (וצריך ביאור ההוכחה לזה גופא) קאמר דא"ל דה"ט מכיון שגם אצלם סיימו אז, דמסתברא מילתא שהשמח"ת לא נדחה מטעם הנ"ל בחצי שנה, אלא שלמרות סיומם בזמן שלהם - בכ"ז מצד ההתאחדות וכו' עם שאר כלל ישראל, הוסיפו גם לשמוח בשמח"ת של כולם. ולחוס"פ - עפ"י"מ שהק' במהרי"ץ חיות (מגילה לא, ב) על מנהג "בני מערבא", שחרי עזרא תיקן שיהיו קוראין קללות שבתו"כ קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ר"ה? ולכן יש מקום לומר שדחו הקריה"ת דקללות שבמשנה תורה [עיי' חלוקה באופן כזה, שיצא] לפני ר"ה, ולפי"ז סיום התורה היא ב(התקופה ד)שמח"ת, ואכ"מ.

עשירות אברהם ע"י שרה

הרב משה הדר

ירושלים

בגליון דשי"פ ויגש העיר הרב י"צ פ. על מ"ש בשיחת שי"פ חיי שרה ש.ז. הע' 22: "נוסף על פעולתה במשך שנות חיי החל מהעשירות דאברהם בכסף וזהב (שבזה מודגשת הפעולה בבירור ניצוצות הקדושה שבעניני העולם) שבאה לו ע"י שרה כמ"ש ולאברהם חטיב (פרעה) בעבורה ויחי לו לצאן ובקר וגו' עד שבעלותו ממצרים היה כבד מאד במקנה בכסף ובזהב היינו שברכתו של הקב"ה בממון... נתקיימה בפועל ע"י שרה וכו'", דלכאורה צ"ע מרש"י ד"ה נתן-אברהם מתנות (כה, ו) ד"א מה שניתן לו על אודות שרה, ושאר מתנות שנתן לו הכל נתן להם שלא רצה ליחנות מהם עכ"ל.

וי"ל א) (ובפשטות דברי כ"ק אד"ש הם כפירוש הא' ברש"י והוא העיקר, (ובפרט שכן הוא בפשטות הכתובים כמ"ש העיקר שפתי חכמים שם)).

ב) דהגם שכל מה שקיבל בחוץ נתן להם (להגר) מ"מ ע"י מה שקיבל בחו"ל, הוא נתעשר (ע"י עסקים וכד') ורק אח"כ הוא נתן מה שקיבל בחו"ל ונשאר אצלו מה שהרוויח בפ"ע וגם זה נקי שנתעשר ע"י שרה.

★ ★ ★

לקוטי שיחות

קיסר ופלגי קיסר

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
ר"מ בישיבה

בלקו"ש פ' ויגש מבאר הא דאיתא בסנהדרין צח,ב, "עתיד הקב"ה

להעמיד להם דוד אחר כו"ו ומסיק "כגון קיסר ופלגי קיסר" די"ל שאין כוונת חז"ל כפשוטו, שיהי' אז שני אנשים נפרדים שניהגו את ישראל, אלא שבמלך המשיח עצמו יהיו שני גדרים, "קיסר ופלגי קיסר", ומבאר דזה קאי על ב' הענינים שישנו במלך המשיח: הא' הענין דיכוף כל ישראל כו' וילחם מלחמת ה' ויתקן את העולם כולו כו' דזהו מצד ענין המלוכה שבו, הב' שילמד תורה לכל העם ויורה אותם דרך ה' כו' דזהו מצד ענין הנשיאות שבו, ומבאר דעיקר החידוש של משיח הוא בענין הנחגת המלוכה שזה יהי' באופן של חידוש, ומצד זה נקרא "קיסר", משא"כ בענין הנשיאות אין זה חידוש ממש כיון שתורה הזאת אין לה לא שינוי ולא גרעון וכו' ומצד זה נקרא "פלגי קיסר" עיי"ש בארוכה.

ויש להעיר דלפי זה לכאורה יתיישב קושיית חבאר שבע בסנהדרין שם (וראה הערה 10) שהקשה דלפי פירש"י יוצא דדוד החדש יהי' חשוב יותר מדוד המלך, ובסוכה נב,ב, לגבי שבעה הרועים ושמונה נסיכי אדם מוכח דדוד חשוב יותר מן משיח? (וראה גם יד דוד סנהדרין שם, ובהערה 28 ובשו"ג), אבל לפי פירוש השיחה ושכן היא גם כוונת רש"י, דבסנהדרין קאי הכל על משיח עצמו, יוצא דליכא סתירה כלל.

ויש להעיר עוד, דגם ענין זה שבמלך המשיח יהי' גם ענין הנשיאות בתורה מה שילמד כל העם כולו ג"כ אינו חידוש, (אף דבכלל לא מצינו מלוכה ונשיאות ביחד), כיון דכעין זה מצינו גם לגבי דוד המלך עצמו, וכמ"ש הרמב"ם בפיהמ"ש אבות פ"ד מ"ג שהי' "גדול שבשבעים זקנים, כמ"ש יושב בשבת תחכמוני" (שמואל ב' כג,ח), וראה כס"מ בהקדמת הרמב"ם לסי' חיד: "שדוד הי' ראש הסנהדרין", וראה בפיהמ"ש להרמב"ם סנהדרין פ"ב: "ודוד המלך ע"ה הי' מכלל הסנהדרין" (וכבר שקו"ט בזה דאיך מתאים זה להמבואר בסנהדרין יח,ב, וכן פסק הרמב"ם ה' סנהדרין פ"ב ה"ד, דאין מושיבין מלך בסנהדרין ואפילו ממלכי בית דוד עיי"ש, וראה בכנסת הגדולה בהגהותיו על הרמב"ם דר"ל דאין מושיבין אותו, אבל אם ישב מעצמו שפיר דמי ורוצה לפרש כן בדברי הרמב"ם ה' סנהדרין שם, ועי' בס' עין זוכר להחיד"א מערכת א' אות קי"א שהקשה עליו, ועי' גם בשו"ת חיים שאל ח"א סי' פ"ט אות ד', ובשו"ת הרדב"ז ח"ב סי' תשע"ז ר"ל שהאיסור הוא רק אם אינו ממנין הסנהדרין שאז לא יקפיד וידבר

בתחלה, משא"כ אם הוא ממנין הסנהדרין שפיר דמי, והחיד"א שם בעין זוכר ביאר להיפוך, וראה גם בסי' סדר משנה הלי' סנהדרין שם, ובהערות שם ר"ל דודד הי' מופלא ואייצ' שיהי' ראוי לביי"ד, ועיי' גם בסי' חק ומשפט להגריי' גרשוני שיי' שם ועוד ואכמ"ל, וי"ל דכ"ז נפק"מ גם לגבי מלך המשיח אם יוכל להיות בסנהדרין, דנמצא דגם בזה עצמו שיהי' בו הנשיאות ביחד עם ענין המלוכה אינו חידוש כ"כ לגבי דוד עצמו כנ"ל, (וראה בהערה 27 שצויין ללקו"ש חכ"ג, ושם נתבאר גם לגבי מלכותו של משה ויהושע, אבל שם שאני דכל ענין המלוכה שבו הוא מצד התורה משא"כ הכא), ועיקר החידוש הוא במלוכה עצמו כפי שנת' בהשיחה.

פלגי קיסר בהלכה

במ"ש בסעי' ב' דלא מצינו בהלכה שיהי' תוקף מיוחד למשנה למלך יתר על שרי המלך, ובהערה 14 הביא לשון הראב"ד בהלי' מלכים סוף פ"א דבשאר מלכי ישראל הי"ה באופן ד"פלגי קיסר" לגבי מלכי בית דוד שהם "קיסר" אבל לא פי' מהו גדרו של "פלגי קיסר" בהלכה עיי"ש.

ויש להעיר דבסי' נחלת שמעון (שמואל ב' חלק א') סי' ג' אות ג' מביא משו"ת קול מבשר ח"א סי' ע"ו בהא דמצינו שם (א,יא-יב) ד"ויחזק דוד בבגדו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו ויספדו וגו' על שאול ועל יהונתן בנו וגו'", דמבאר דהקריעה על שאול הי' מטעם מלך, ועל יהונתן מטעם משנה למלך, (וראה בהערה 11 שהובא מהאברבנאל שהי' משנה לאביו), ומבאר דגם במשנה למלך יש דין כבוד כמבואר בסוטה ט,ב, ויג,א, (עיי"ש דאיי"ר ביוסף) ובמדב"ר פ"ב, ח, נקרא יוסף בתואר מלך, וכתב גם שאפשר ללמוד מזה שקרע דוד על יהונתן שהי' משנה למלך, דגם במשנה לנשיא ג"כ צריכים לקרוע, ואין הסי' תח"י לעיין בו, ולפי דבריו נמצא שיש דין כבוד לפי ההלכה במשנה למלך כנ"ל.

ובנוגע למ"ש הראב"ד בשאר מלכי ישראל שהם בגדר "פלגי קיסר" הנה באחרונים נתבאר דכוונת הראב"ד שאין בהם דיני "מלך" אלא שיש בהם הנהגת שלטון המלוכה בלבד, ודומה להמבואר בלקו"ש

חכ"ה פ' חיי שרה (ג) בהערה 68 בנוגע למלכות בית חשמונאי וז"ל:
 לכאורה אי"ז גדר מלך גם לא דשאר שבטי ישראל לדעת הרמב"ם
 שהוא דוקא כשנביא העמיד מלך שלא היו בבית שני כו' עכ"ל, ובס'
 יד נאמן (שאלוניקי תקס"ד) ביאר בזה דלאו מלך גמור הי', כלומר
 שיהא נוהג במלך הזה כל משפטי המלוכה כגון לכתוב לו ס"ת וכו', וכן
 שכל האמור בפ' מלך מותר בו, דבמלכי חשמונאי הי' זה רק הנהגת
 המלוכה ללחום מלחמות כו' עדתו"ד, ובפשטות זהו גם כוונת ההערה
 חנ"ל, וראה הערות וביאורים גליון ר"ב ס"י ד', וזהו גם שיטת הראב"ד
 בנוגע למלכי ישראל שלא מבית דוד, דאין בהם הגדר "דמלך" אלא
 הנהגת המלוכה בלבד, ובזה מבואר פלוגתת הראב"ד והרמב"ם,
 דהרמב"ם דסב"ל דגם משאר מלכי ישראל דיני "מלך" עליו כמו
 במלכי בית דוד, וא"כ מהו דאמרינן דמשנבחר דוד יצאו כל ישראל,
 ועכצ"ל דתפסק המלכות מהם, משא"כ הראב"ד דסב"ל דאינם בגדר
 "מלך" כלל אלא בגדר "פלגי קיסר", נמצא דאיה זה סותר כלל למלכי
 בית דוד, לכן סב"ל דאין מלכות פוסקת כו', וראה בס' הדרת מלך הלי'
 מלכים שם וס' באר מרים שם ועוד, דלפי ביאור זה נמצא דגדר ד"פלגי
 קיסר" הוא רק הנהגת המלוכה בפועל, ולא שיש עליו דין "מלך".

לפני מ"ת ה' הלילה הולך אחר היום (גליון)

במ"ש בגליון העבר (ע' 8) בנוגע להאבות דאף דלהלכה בתפלות
 היום הולך אחר הלילה, ומ"מ תיקן אברהם תפלה הראשונה תפלת
 שחרית ולא ערבית עפ"י מ"ש בפנים יפות דלפני מ"ת ה' הלילה
 הולך אחר היום עי"ש בארוכה, כעת ראיתי שכן כתב בס' אמת
 ליעקב על הש"ס (להגר"י קאמינעצקי ז"ל) ע' מז, ועי' גם בע' פג
 שם ושם ציין למ"ש בס' אמת ליעקב עה"ת דף קמ"ה, שהאריך ג"כ
 לבאר דלפני מ"ת ה' הלילה הולך אחר היום, וטעמו כיון שאדם
 הראשון נולד ביום, נמצא דבתחילה הי' יום ואח"כ לילה, ולפ"ז
 ביאר ג"כ הטעם דאברהם תיקן תפלת שחרית אף דתפלה הראשונה
 היא תפלת ערבית עייש.

ושם האריך לבאר דפלגי בזה הפוסקים לחלכה אם תפלת ערבית
 הוא מצד יום חדש, וכלשון הרמב"ם הלי' תפלה פ"ג הלי' י' "שכברעבר

זמנא, משא"כ המחבר השמיט זה כי סב"ל דערבית הוא המשך היום עיי"ש בארוכה, ומבאר שם דלפי הפוסקים שערבית הוא יום חדש הוח התשלומין דערבית למנחה, בגדר אחר של תשלומין מתשלומין בתפלה של אותו היום עצמו כמו מנחה לשחרית כו', כגון בנוגע להדין אם שייך תשלומין רק אם עוסק בתפלתו העיקרית או אפילו אח"כ, ור"ל דשחרית למעריב וכו' שהוא השלמה של אותו היום עצמו אי"צ שיהי עסוק בתפלתו העיקרית, משא"כ תשלומי מנחה למעריב, וכן נפק"מ במ"ש חמגן אברהם בסוף סק"ג כשהוא סמוך לערב ואין שהות להתפלל מוסף ומנחה שיתפלל מוסף כיון דמנחה יש לו תשלומין, והצל"ח הביא ראיות דאינו כן, ור"ל דאי נימא כנ"ל דערבית הוא יום חדש, והוא רק בגדר תשלומין יתפלל מנחה דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, משא"כ אי נימא דערבית הוא המשך של היום, ונמשך זמן תפלת המנחה גם אח"כ יתפלל מוסף עיי"ש בארוכה עוד כמה חילוקי דינים בנוגע לתפלת תשלומין, מיהו לפי המבואר בהשיחה יוצא דלכו"ע הוח ערבית תפלה הראשונה של היום, וכדמשמע מפשטות הגמ' שם.

אגרות קודש

הערות וצינונים

באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק י"ז

הת' שמואל נעמירובסקי
תות"ל 220

באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק יז בעמ' לא קרוב לסופו מובא: "... אין יעדן דור און יעדן טאג מוז א איד זעהן זיך פונקט ווי ער איז דעם טאג ארויס פון מצרים, דער אנזאג און פאדערונג זיינען צו יעדן דור...".

- ראה עד"ז שם, בעמ' נח שמובא: "... שהחיוב לצאת מצרים וגבולים הוא לא רק פעם אחת בכל דור אלא בכל יום ויום וכחלשון שם לראות

עצמו כאילו יצא היום ממצרים..."

שם בעמ' לו מובא: "... מוסג"פ קטעים מהדברים שנאמרו בעת ההתוועדות..."

ועד"ז מובא שם בעמ' לט: "מוסג"פ ראשי פרקים מההתוועדות בזמן האחרון שתקוטי כי ימצא בזה ענין ותועלת".

- כנראה הכוונה הוא להקטעים וראשי פרקים דהתוועדות פורים ה'תשח"י, שהוגחה בשעתו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בקונטרס בפני עצמו בשלהי ניסן ה'תשח"י (בהוצאת צעירי אגודת חב"ד). ואח"כ נדפסה ג"כ בכמה וכמה מקומות.

שם בעמ' לו מובא: "... ומסג"פ... וכן העתק מכתב כללי לחג הפסח אשר בטח יענין אותן, ונוסף על זה בטח גם יביא תועלת בעבודתו..."

- הכוונה לאגרת ו'קעט, שנדפס בעמ' לא - לג.

שם, בעמ' לח מובא: "... הקדיש זמנו ללמוד תוה"ק... ושואל אם נכון סדר זה, והוא בן י"ז שנה בודאי שנכון הדבר, וחרי תורתנו הק' נקראת תורת חיים לא רק ע"ש החיים בעולם הבא אלא גם על החיים בעולם הזה, ז.א. שעל ידי תוספת התמדה ושקידה בלימוד התורה... חרי זה הכנה הכי נכונה ומתאימה בחיים של פרנסה כשיבוא הזמן..."

- ראה עד"ז שם, בעמ' מח - מט שמובא: "...ולומד בישיבה, ומה שאומרים לו בסביבתו בהנוגע לעתידו, והנה פשוט הדבר שעליו להמשיך בלימודו בישיבה לימוד תוה"ק שהרי היא הצינור והכלי לקבלת ברכות הקב"ה נותן התורה שהוא רק הוא הזן ומפרנס לכל בטוב בחן ובחסד וברחמים, ובודאי שחידור בקיום המצות שלו ה"ז חוספה לברכות הש"י"ת גם בהנוגע להסתדרותו בעניינים של פרנסה כשיבוא הזמן לזה..."

שם בעמ' מא בתחילתו מובא: "הסתלקות הבעש"ט הייתה ביום ד' בשבוע (שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר כ' כסלו תרצ"ג) ז.א. בששה בסיון".

נדפס בליקוטי דיבורים חלק א' עמ' לב.

"היום יום"

הערות - היום יום

מיכאל אהרן זעליגזאן
תושב השכונה

כו כסלו - "במאסר השני של רבינו הזקן - בשנת תקס"א - לא ישב בתפיסא כבראשונה. אבל המלשינות היתה כבדה יותר כי עיקר החלשנה הי' על תורת החסידות.. יום שיצא לחרות: נר ג' דחנוכה". ועד"ז היתה אותה הגאולה שייכת לנר ה' דחנוכה, כידוע.

ויש להעיר בזה בהקדם ההפרש בין הנס דפורים ונס דחנוכה שהנס דפורים הי' גאולה בעניני הגוף משא"כ הנס דחנוכה הי' על נצחון תורה ומצוותי' (שהרי התכנית היוונים הי' להשכיחם תורך ומחוקי רצונך כו').

ועפ"ז יומתק מה שגם שגאולת אדה"ז השני - שהיתה תוצאה על של המלשינות כבדה על תורת החסידות - היתה בימי חנוכה דוקא.

ומענין לענין, בקשר לגאולת יט כסלו:

הנה גם גאולת אדה"ז דיי"ט כסלו הי' בחודש כסלו בתוך שבעת ימי ההיקף דימי חנוכה (שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א).

ויש להעיר עוד:

מסופר בפרטי הגאולה (דיט כסלו) שאדה"ז הגיע לוויטעבסק ביום ג' ב' דחנוכה ושם התעכב כל ימי חנוכה. ונה מזה נמצא ששלמות הגאולה הי' בימי חנוכה (ראה לקו"ש ח"כ, עמ' 469).

ויש להוסיף: שזה כו כסלו - הי' ביום השמיני לאחר י"ט כסלו וכמבוא בקבלה וחסידות שמספר השמיני הוא ספי' הבינה שענינו

עולם דחירו (מתאים לפד"י דיט כסלו). ואגב: גם רמז לימי חנוכה שמספרם הוא שמונה.

א טבת, ר"ח - "נוהגים אשר היחיד מברך - בהלל - תחלה וסוף גם בימים שאין גומרים בהם את ההלל".

ויש להעיר [בנוסף למה שהוא ר"ח הראשון שבהלוח, הנה] שענין ההלל שייך במיוחד לר"ח זה שנמצא בימי חנוכה שהרי א' מהגזירות של היוונים הי' על ענין חדש. וכמובא בספרים שהראשי תיבות הי': "חמ"ש" - חדש מילה שבת.

השקו"ט דלקמן התנהלה מעל הגליונות דש"פ ויחי ואילך בשנת תשמ"ט ולמען שלימות הענין הננו מעתיקים את כל השקו"ט עוה"פ.

המערכת

הערה בפירש"י מט, יג

הרב וו. ראזענבלום
תושב השכונה

בפירש"י ד"ה זבולון לחוף ימים (מט, יג): על חוף ימים תהי' ארצו... וחוא יהי' מצוי תדיר על חוף אניות במקום הנמל שאניות מביאות שם פרקמטיא שהי' זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר והם עוסקים בתורה הוא שאמר משה שמת זבולון בצאתך ויששכר באחליך זבולון יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באחלים, עכ"ל.

(א) עיין בשפתי חכמים, וז"ל: דכתיב ישכון דמשמע שכונתו על חוף ימים היינו ארצו אבל הוא עצמו לחוף אניות כלומר במקום הנמל במקום שהאניות מביאות סחורה שם יהא מצוי, עכ"ל.

והיינו, לפי דבריו, בא רש"י לפרש מה שנאמר בפסוק "...לחוף ימים ישכון", ואחר זה "והוא לחוף אניות".

ועל זה מפרש שיש כאן שני ענינים:

(א) מקום ארצו, זה יחי' לחוף ימים.

(ב) "והוא" יהי' מצוי תדיר "לחוף אניות".

אבל לפי זה צריך להבין למה לא העתיק רש"י תיבת "ישכון" מן הפסוק.

(ב) מה אינו מובן בפסוק זה שרש"י צריך לפרש כאן "שהי' זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר וכו', ושיששכר עוסק בתורה" וכו'.

ואם מצד איזה טעם שיהי' מוכרח רש"י לפרש ענין זה כאן, למה לא פירש הענין בשלימות על דרך שפירש בפרשת וזאת חברכה ד"ה שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך (לג, יח) וז"ל: זבולון ויששכר עשו שותפות זבולון לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשתכר ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה לפיכך הקדים זבולון ליששכר שתורתו של יששכר ע"י זבולון חיתה, עכ"ל.

ולמה לא פירש רש"י בפרשתנו:

(א) שזבולון ויששכר עשו שותפות.

(ב) שלפיכך הקדים זבולון ליששכר, שהרי גם בפרשתנו הקדים הכתוב זבולון ליששכר.

(ג) בפרשתנו אומר רש"י: "וממציא מזון לשבט יששכר".

ובפרשת וזאת חברכה: "ונותן לתוך פיו של יששכר".

(ד) כנ"ל זה שזבולון הי' יוצא לפרקמטיא בספינות, יודעים זה ממה שנאמר בפרשתינו: "...והוא לחוף אניות". ולא ממה שנאמר קודם לזה: "...לחוף ימים ישכן", שזה מדבר בנוגע למקום ארצו.

ואם כן, למה מביא רש"י בפרשת וזאת הברכה הנ"ל זבולון לחוף ימים ישכון בנוגע לזה שיוצא לפרקמטיא, ולא סוף הפסוק: "לחוף אניות".

הרב יוסף וולדמאן
תושב השכונה

בקובץ ויחי של שנת תשמ"ט (גליון טו (תעד)) (נעתק לעיל) שאל הרב וו. ר. כמה שאלות בפירש"י (מט, יג) ד"ה זבולון לחוף ימים: על חוף ימים תהי' ארצו... והוא יהי' מצוי תדיר על חוף אניות במקום הנמל שאניות מביאות שם פרקמטיא שהי' זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר והם עוסקים בתורה, הוא שאמר משה שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך, זבולון יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים, עכ"ל.

ורוב שאלותיו יוצאים מתוך השוואה לפירש"י בפרשת וזאת הברכה (לג, יח) ד"ה שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך: זבולון ויששכר עשו שותפות, זבולון לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשכר ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה לפיכך הקדים זבולון ליששכר, שתורתו של יששכר ע"י זבולון היתה, עכ"ל.

אעתיק כאן שתיים מדיוקיו, ולפי סדר מן הקל אל הכבד ואיך שיש להבינם מתוך דיוק בלשון רש"י עפ"י הכלל שלא בא "אלא לפשוטו של מקרא".

דהיינו שמתוך לשון רש"י מתפרש לשון המקרא.

(א) למה לא פירש רש"י בפרשתינו שזבולון ויששכר עשו שותפות כמו שפירש בפרשת וזאת הברכה?

(ב) זה שזבולון הי' יוצא לפרקמטיא בספינות, יודעים זה ממה שנאמר בפרשתינו: "... והוא לחוף אניות" ולא ממה שנאמר קודם לזה: "לחוף ימים ישכון", שזה מדבר בנוגע למקום ארצו.

וא"כ למה מביא רש"י בפרשת וזאת הברכה הנ"ל "זבולון לחוף ימים ישכון" בנוגע לזה שיוצא לפרקמטיא, ולא סוף הפסוק: "... לחוף אניות"?

על השאלה אודות השותפות שמוזכר בפירש"י בפרשת וזאת הברכה דוקא - זה פשוט, שבא בהתאם למה שמבואר מתוך פי' רש"י שם שגם ליששכר הי' אוצרות שנמסרו לזבולון לעסוק בהם ביחד עם אוצרותיו.

בפירש"י שם ד"ה ושפוני טמוני חול: "כסויי טמוני חול, טרית, וחלזון וזכוכית לבנה היוצאים מן הים ומן החול ובחלקו של יששכר וזבולון הי"ו ובד"ה שפע ימים יינקו: "יששכר וזבולון..." ובד"ה שפע ימים יינקו (חשני): "זבולון ויששכר הי' נותן להם ממון בשפע".

ובהתאם לכל זה השתמש רש"י בלשון "שותפות" שזבולון ניהל המסחר עם אוצרותיו בצירוף לאוצרות יששכר.

אודות שאלה חב' יש להעיר על דיוק נוסף בלשון רש"י בפרשת ויחי.

רש"י כותב באמצע פירושו שהי' זבולון עוסק בפרקמטיא... ובסוף פירושו זה "זבולון יוצא בפרקמטיא".

ובפי' וזאת הברכה לשון פירושו, "זבולון לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות..." וכל זה הוא למסירותו של רש"י לפשטות לשון הכתוב.

מתוך פי' רש"י מובן שלשון הכתוב בפרי' ויחי "לחוף ימים ישכון" אין כוונתו (בעיקר) לציין ולסמן מקום ארצו שהרי אין רואים דבר זה באף אחד משאר השבטים בברכת יעקב, אלא עיקר הכוונה (לפי דיוק בלשון רש"י) שבא בתור המשך והקדמה להבא אחריו בפסוק "והוא לחוף אניות", ופירושו כך הוא: זבולון עוסק בפרקמטיא במקום הנמל (לחוף אניות) ששם נמצא הפרקמטיא שהאניות מביאות.

אבל לשם זבולון מגיע בספינות שתחלת מקומם, "לחוף ימים" של

זבולון, שמשם יוצא זבולון לפרקמטיא בספינות להגיע לנמל.

וממילא מובן למה אין רש"י מעתיק תיבת "ישכון" מן הפסוק בד"ה "זבולון לחוף ימים" בפר' ויחי שזה לא נוגע לענין לפי המבואר לעיל.

וגם מובן שכאן בפר' ויחי בקשר לזה שרש"י כותב על "והוא לחוף" "שהוא מצוי תדיר על חוף אניות במקום הנמל", מתאים הלשון "עוסק בפרקמטיא" משא"כ בפר' וזאת הברכה בהתאם ללשון הכתוב "שמח זבולון בצאתך...".

וכן בפירש"י ויחי לאחר ששמעתיק רש"י פסוק זה מן פר' וזאת הברכה, לשונו זבולון "יוצא בפרקמטיא. ולכן מביא רש"י בפירושו בפר' וזאת הברכה דוקא תחלת הפסוק שבפר' ויחי - "זבולון לחוף ימים ישכון" (וממשיך שמשם) "יוצא לפרקמטיא בספינות" (על הים להגיע לחוף אניות).

הרב וו. ראזענבלום
תושב השכונה

בקובץ הערות וביאורים לפרשת ויחי תשמ"ט (נעתק לעיל) הבאתי פירש"י ד"ה זבולון לחוף ימים (מט, יג): על חוף ימים תהי ארצו... והוא יחי מצוי תדיר על חוף אניות במקום הנמל שאניות מביאות שם פרקמטיא שהי זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר והם עוסקים בתורה הוא שאמר משה שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך זבולון יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים, עכ"ל.

והבאתי גם מה שפירש"י בפרשת וזאת הברכה בענין זה בד"ה שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך (לג, יח): זבולון ויששכר עשו שותפות זבולון לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשתכר ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה לפיכך הקדים זבולון ליששכר שתורתו של יששכר ע"י זבולון היתה, עכ"ל.

ושאלתי שם כמה שאלות, ועל כמה מהם כתב הרב י.וו. לתרץ בקובץ הערות וביאורים לפרשת שמות, תשמ"ט (נעתק לעיל).

אחד מהשאלות ששאלתי הי', למה אין רש"י מפרש בפרשת ויחי שזבולון ויששכר עשו שותפות על דרך שמפרש בוזאת הברכה.

וע"ז תירץ הרב י.ו. הנ"ל וז"ל:

על השאלה אודות השותפות שמוזכר בפירש"י בוזאת הברכה דוקא - זה פשוט שבא בהתאם למה שמבואר מתוך פירוש רש"י שם שגם ליששכר הי' אוצרות שנמסרו לזבולון לעסוק בהם ביחד עם אוצרותיו.

בפירש"י שם ד"ה ושפוני טמוני חול: "כסוי טמוני חול, טרית, וחלזון וזכוכית לבנה היוצאים מן הים ומן החול ובחלקו של יששכר וזבולון הי"י". ובד"ה שפע ימים יינקו: "יששכר וזבולון...". ובד"ה שפע ימים יינקו (השני): "זבולון ויששכר הי' נותן להם ממון בשפע".

ובהתאם לכל זה השתמש רש"י בלשון "שותפות" שזבולון ניהל המסחר עם אוצרותיו בצירוף לאוצרות של יששכר, עכ"ל.

והנה זה שכתב ש"זה פשוט" שהפירוש ברש"י שם בלשון "שותפות" הוא כמו שכתב, עדיין צריך עיון בזה:

א) לכאורה הפירוש בלשון שותפות שם בפירש"י הוא שזבולון עסקו בפרקמטיא ויששכר עסקו בתורה והיה לזבולון חלק בתורתו של יששכר.

ועיין בדעת זקנים מבעלי התוספות שמהלשון שם מבואר זה קצת יותר וז"ל... אבל לפי המפרש שעשו שותפות שזבולון יעסוק בפרקמטיא ויששכר יעסוק בתורה וכו', עכ"ל.

וגם ממה שאין נזכר במדרש (שמביא שם הדעת זקנים) בנוגע לאוצרות של יששכר וזבולון, משמע שהלשון "שותפות" אין תלוי בדבר זה, אלא שהשותפות הוא כנ"ל שהי' ליששכר חלק במה שהרויח זבולון במסחרו, ולזבולון הי' חלק בתורתו של יששכר.

ב) ומה שכתב שמבואר מתוך פירוש רש"י שגם ליששכר הי' אוצרות שנמסרו לזבולון לעסוק בהם ביחד עם אוצרותיו,

נניח שמבואר כן ברש"י כדבריו.

אבל, רש"י מפרש כל זה (לא בד"ה שמזכיר לשון "שותפות", אלא) אחר ד"ה שמח זבולון בצאתך וישכר באהלך.

ודוחק גדול לומר שכשרש"י פירש בד"ה זה שזבולון וישכר עשו שותפות, סמך שהבן חמש למקרא יבין הפירוש בלשון שותפות שאמר, ממה שיפרש אח"כ (שגם לישכר הי' אוצרות וכו') ועל כל פנים הי' לו לומר "כמו שאפרש בסמוך" כמו שמצינו ברש"י כמה פעמים עד"ז.

וסוף סוף, איך שנלמוד הפירוש של שותפות בפרש"י שם, מוכרחים לומר שהי' לזבולון חלק בתורתו של יששכר, שאם לא כן איך הסכימו לכל זה שהם יהיו טרודים בענין המסחר ולא יהיו להם פנאי ללמוד תורה כיששכר.

ואם כן, למה אינו רוצה לפרש שזה גופא הפירוש בלשון שותפות בפרש"י שם.

ולפי זה, השאלה ששאלתי בפרש"י בפרשת ויחי (הנ"ל) במקומה עומדת.

ובכל אופן, האיך שנפרש הלשון שותפות בפרש"י בפרשת וזאת הברכה, צריכים להבין:

כשרש"י בפרשת ויחי (הנ"ל) מפרש שזבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר והם עוסקים בתורה, שואל הבן חמש למקרא שאלה פשוטה, לכאורה: למה הסכימו זבולון לכל זה, וכי הם לא הבינו החשיבות של לימוד התורה, והי' לו לרש"י לפרש זה גם שם.

הרב יוסף וולזמאן
תושב השכונה

בין רוב התמיהות של הרב וו.ר. בקובץ ויחי שנת תשמ"ט (נעתק לעיל) על פירש"י ד"ה "זבולון לחוף ימים" (ויחי מט, יג) (שכמה מהם עלתה בידי להסיר בקובץ דש"פ שמות, תשמ"ט - נעתק לעיל).

יש לו עוד תמיה' שם שכמדומה שהוא העיקר - וזהו: מה אינו מובן

בפסוק זה שרש"י צריך לפרש כאן "שהי' זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר וכו', ושישכר עוסק בתורה" וכו'?

מה שיש לומר בזה בהבנת דברי רש"י שיהיו מוכרחים ע"פ "פשוטו של מקרא", שמוצאים דבר פלא בדברי יעקב בנוגע לזבולון שחם בולטים לעין ביחודותם בערך לתוכן דברי יעקב לשאר בניו.

בדברי יעקב לבניו יש כמה ענינים.

ובכללותם יש לחלקם לד' חלקות.

(א) דברי תוכחה והזכרת דברים של חסרון וגנאי (וביניהם כמה שבעתיד) לגבי ראובן, שמעון ולוי.

(ב) נביאות על עתידות השבט או על אחד מיוחד מבני השבט כגון גבי יהודה - דוד, גבי שבט דן - שמשון, וגבי שבט בנימין - שאול, ומרדכי ואסתר, ובנוגע למלחמות ונצחונות על אויבי בני ישראל.

(ג) תיאור דברים שבעבר בענינים המוזכרים בפרשיות הקודמות בפעולות של זכות שעשה שעל ידם זוכה לברכה ולגדולה - כגון גבי יהודה ויוסף.

(ד) דברי שבח בחלקי ארצם כגון - גבי אשר "מאשר שמנה לחמו" וגבי נפתלי לפי פ"י הא' שברש"י ולפי התרגום.

וזהו מה שאינו מובן כלל בדברי יעקב אודות זבולון, שלא מוזכר בהם אף אחד מהענינים המודגשים אצל שאר השבטים כנ"ל!!

ולכאורה אין בהם רק תיאור במה יתעסק זבולון בסידור פרנסתו, וזהו בעסקו בפרקמטיא, בהמצאו "תדיר על חוף אניות במקום הנמל שאניות מביאות שם פרקמטיא" (לשון רש"י), דבר שמובן גם לבן חמש למקרא, שבמצב כזה אין הוא מסוגל ללימוד התורה בשופי, ולאידך גיסא, בקצה השני בא יששכר תיכף אחריו בהדגשה יתירה ודברי במסירתו ללימוד ועסק התורה, מה שלא נמצא בדברי יעקב באף אחד מן שאר השבטים?

וע"י פירוש דברי הכתוב גבי זבולון, שענינו הוא בחיבור ובקישור לענינו של יששכר, שע"י עסקו בפרקמטיא ביציאתו באניות, הוא

"ממציא מזון לשבט יששכר" יוהם עוסקים בתורה", עייז מובנים ומבוארים דברי הכתוב אצל זבולון, שגם אצלו הוא בדוגמא לשאר השבטים, שתוכן הכתוב הוא בענין יעוד ותפקיד של חשבט בקשר ללימוד התורה באופן מופלג, שהם יהיו הגורמים לשבט יששכר להיות "לכל אחיו ישראל למס עובד לפסוק להם הוראות של תורה!" (לשון רש"י).

הרב יוסף וולדמאן
תושב השכונה

עוד בהמשך להשאלות והערות בנוגע לסידור השותפות בין זבולון ליששכר בפרשיות ויחי - וזאת הברכה עפ"י פירוש רש"י:

על אופן תפיסת הבנותי בדברי רש"י בפרשת וזאת הברכה בענין יששכר וזבולון.

זוה שרש"י כותב הלשון בד"ה "שמח זבולון בצאתך ויששכר באוהלך" (לג, יח): זבולון ויששכר עשו שותפות... "שפשוט שבא בהתאם למה שמבואר מתוך פירוש רש"י שם, (בפסוק שלאחריו), שגם ליששכר הי' אוצרות שנמסרו לזבולון לעסוק בהם יחד עם אוצרותיו".

ובתאם לכל זה השתמש רש"י בלשון "שותפות", דוקא שם ב'זאת הברכה', שזבולון ניהל המסחר עם אוצרותיו בצירוף לאוצרות של יששכר", ע"כ.

ושואל הרב ו.ר. על זה בקובץ הערות פרשת וארא, תשמ"ט (נעתק לעיל) וז"ל: "ומה שכתב שמבואר מתוך פירוש רש"י שגם ליששכר הי' אוצרות שנמסרו לזבולון לעסוק בהם יחד עם אוצרותיו".

נניח שמבואר כן בפ"י רש"י כדבריו,

אבל דוחק גדול לומר,

שכשרש"י פירש בד"ה זה שזבולון ויששכר עשו שותפות, סמך שהבן חמש למקרא יבין הפירוש בלשון "שותפות" שאמר, ממה שיפרש

אח"כ (שגם ליששכר הי' אוצרות וכו').

ועל כל פנים הי' לו לומר "כמו שאפרש בסמוך" כמו שמצינו ברש"י כמה פעמים עד"ז, עכ"ל אחד משאלותיו על ביאורי.

לפי הבנת הרב וו.ר. בפ"י רש"י הנ"ל, השקעתו היחידה של יששכר בהשותפות מתבטאת כל כולה אך ורק בעסק בלימוד התורה.

ותמורת לימודו "נותן זבולון לתוך פיו של יששכר" (לשון רש"י), וזה כל ענין ה"שותפות" שביניהם.

אבל זה אינו כן.

שאינן להתעלם מההכרח לתוודך בין פ"י הנ"ל בפסוק הראשון שם (לג, יח):

לפ"י רש"י בפסוק שבא בהמשך תיכף אחריו (לג, יט) על ד"ה "שפע ימים יינקו" (השני): שהי' להם (ליששכר ולזבולון) "ממון בשפע" - רק על יסוד שרש"י משתמש בלשון "שותפות" בפירושו על פסוק הראשון, לפני שהוא מפרש אודות יניקה המשותפת מן "שפע ימים" בהמשך פירושו לפסוק אחריו.

ולפי תפיסתו של הרב וו.ר. איך נבין שהי' ליששכר "ממון בשפע", ובכל זאת היו עיניהם נשואות למזונותיו של זבולון?!

וגם אחרי שליששכר הי' "ממון בשפע" (כמו לזבולון), ומזונותיו קיבל מזבולון תמורת תורתו שלמד, בשביל מה כל ה"ממון בשפע" שהעניקו תורה בברכתו של משה רבינו?

ועפ"י הנ"ל מוכרח ללמוד פ"י רש"י באופן שהצעתי בקובץ הערות וביאורים - פרשת שמות, וכנ"ל.

ויש לבאר בפשטות ששימוש לשון "שותפות" תוך המשך בפ"י רש"י ד"ה שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך, עוד לפני שמבאר אודות האוצרות המשותפים "שיצאים (לשניהם) מן הים ומן החול" שבא בפ"י רש"י רק בפסוק שלאחריו (כטענתו של הרב וו.ר.).

שזה מבוסס על הצירוף בפסוק ראשון, של שני השבטים בחדא מחתא,

בברכה אחת, שמח זבולון... ויששכר..., דבר שלא נמצא כמוהו בשאר השבטים.

שזה בפני עצמו כבר מורה על איזה קשר "משותף" שבין ה'בצאתך' וה'באהלך' עוד לפני שנדע איך ומה.

אבל בפרטי דבר "השותפות" על איזה יסוד זה בנוי, (שמתוכו יש להבין דבר כללי שאינו מובן בפש"מ, למה דוקא אצלם נעשה סדר כזה ולא מוצאים סדר זה אצל שאר השבטים) זה מתבאר בפסוק שלאחריו עפ"י פירושי רש"י שם.

זאת אומרת שבפסוק ראשון "שמח זבולון..." מבואר כללות הענין ובפסוק השני שאחריו באים פרטי הדברים איך ומה.

נמצא שפסוק השני משלים להפסוק שלפניו, והם המשך אחד ע"פ פי' רש"י.

ובכגון דא אין להתפלא על הזכרת רש"י תוך פירושו בפסוק ראשון, ענין שמיוסד על פרטים שלאחריו המשלימו.

מה שאין כן בפרשת ויחי בברכותיו של יעקב.

ששם שונים הדברים לגמרי. שבפירוש בא דיבורו של יעקב לזבולון לחוד וליששכר לחוד, בדומה לשאר השבטים, (לא כמו לשמעון ולוי שצירף אותם יעקב יחד באותו דיבור).

וגם אין שום הכרח בהפסוקים שם, שהיו לזבולון וליששכר אוצר משותף, ובגלל זה אין טעם לרש"י שם להזכיר אודות "שותפות ביניהם" רק על סמך הסכמתו של זבולון להיות טרוד בעסקו "בצאתו" לפרקמטיא ועי"ז לאפשר לשבט יששכר להיות "יושבים ועוסקים בתורה" ("לשון רש"י").

וכמדומה שיש לדייק המכוון הנ"ל בתיבת "שותפות", מתוך דברי רש"י על ד"ה "כי שפע ימים יינקו" (הראשון) (לג, יט), "יששכר וזבולון, ויהא להם פנאי לעסוק בתורה".

נראה שבתיבות אלו בפירושו של רש"י על ד"ה הנ"ל מפורש-תמצית מכוון הנ"ל שכתבתי. שע"כ תיבת "להם" בפ"י רש"י, קאי על יששכר.

ובדיוק כמו ברש"י הקודם לו בפסוק יח שבהמשך המילים "ומשתכר ונותן לתוך פיו של יששכר", כותב רש"י "והם (דהיינו יששכר) יושבים ועוסקים בתורה".

והיינו, שע"י ובגלל, יניקה המשותפת מן שפע ימים של יששכר וזבולון "יהא להם (ליששכר) פנאי לעסוק בתורה".

למה הדבר דומה למה ששמענו (וגם ראינו) בעבר הקרוב על סידורים כאלה אצל בעלי נפש וכו' שהיו מוסרים ממנם (או רכושם) לסוחר וכו' שע"י יוכל למסור עצמו להיות יושב אוהל.

ובלי"נ אנסה לבאר עוד באחד הקובצים הבאים, השגתו האחרונה (והחזקה) של הרב וו.ר. שבקובץ הערות וביאורים פר' וארא (תשמ"ט - הנעתק לעיל). על אופן לימודי כוונת פי' רש"י בענין זה.

וז"ל: ובכל אופן, האיך שנפרש הלשון "שותפות" בפרש"י וזאת הברכה, צריכים לחבין:

כשרש"י בפרשת ויחי (הני"ל) מפרש שזבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר וחס עוסקים בתורה.

שואל הבן חמש למקרא שאלה פשוטה, לכאורה: למה הסכימו זבולון לכל זה, וכי הם לא חבינו החשיבות של לימוד התורה?

המשך הערת פ' ויצא על פירש"י ד"ה ויפגע (כח, יא):

הרב יוסף וולדמאן
תושב השכונה

בקובץ הערות ש"פ וישלח - יד כסלו (גליון י) ש.ז. במענה על הדיוקים של הרב וו.ר. בפירש"י ד"ה ויפגע (כח, יא): העתקתי בסופו תוכן דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחת רש"י, משנת תשל"ה שהוכנסו לספר "לקוטי שיחות" חלק יא פרשת בשלח (א).

וחם שימשו יסוד להמבואר בקובץ הני"ל.

וזחו שבכללות ישנם שני סוגי תפלה.

אחד הוא להתפלל על איזה צורך מיוחד כמו גבי יצחק "ויעתר יצחק..." וגבי יעקב "הצילני נא מיד אחי מיד עשו..." וכן גבי אברהם כשהתפלל על הצלת סדום.

וסוג שני - תפלות שהם בגדר "אומנות אבותם".

וזחו הגדר תקנת תפלות שהאבות תקנו.

עפ"י יסוד ביאור הני"ל מובנים החלקים שמהם מורכב פירש"י ד"ה "ויופגע" הני"ל. שמשטחיות לשונו משמע כאילו רש"י מרכיב ענינים שונים יחד בפירוש אחד שאינם מוכרחים לדברי פירושו.

(א) נתבאר מה טעם בהוספת רש"י בפירושו "ולמדנו שתקן תפלת ערבית" שהרי לכאורה ה' רש"י יכול לסיים פירושו אחרי שכתב "...כמו ואל תפגע ביי".

ואדרבה הוספתו "ולמדנו שתקן..." מטיל קושי בשימוש לשון ויפגע במובן של "תפלה" שזה מעורר שאלה היתכן "ששנה הכתוב ולא כתב ויתפלל".

(ב) נתבאר שבפרשת ויצא אומר רש"י "שנה הכתוב ולא כתב ויתפלל" משא"כ בפרשת חיי שרה בפירש"י "לשוח בשדה".

ע"פ המבואר בקובץ הני"ל יתבאר איך זה כשרש"י מביא פירוש השני במלת "ויופגע" אינו מקדים ביטוי הרגיל כעין זה "דבר אחר" - ורבותינו פירשו..."

בדרך כלל רגיל רש"י להשתמש בהביטוי ד"א כשמניח פירוש הראשון ומתחיל פירוש חדש.

אבל כשפירוש הראשון נשאר עומד במקומו בה בשעה שנשנה פירוש השני, אז הפירוש השני משמש בתור הוספה על פ"י הראשון.

ובפרט בנידן דידן שגם נמשך ממנו חיזוק והשלמה לפירוש הראשון.

ע"פ מה שנתבאר בקובץ הנ"ל.

שדברי רש"י "ורבותינו פירשו... באים כהמשך לפי ויפגע שבתחלת הדיבור (ראה רש"י חולין צא: שתרתי משמע).

סיום דברי רש"י בהמשך ל"ורבותינו פירשו לשון תפלה" הוא "שקפצה לו הארץ".

וסיום זה הוא מביא איתו בדרך ממילא תוספות ביאור על פי רש"י בתחלת הדיבור.

דהיינו ש"ויפגע" פירושו כמו ופגע ביריחו וכו'. נמצאים בו שני קשיים.

(1) קושי מצד הראיות שבס' יהושע. שהמדובר שם הוא בציון הגבולות ולא בבן אדם שפוגש במקום מסויים.

(2) קושי מצד אופן השימוש במלת "ויפגע" גבי בני אדם. שזה כש"אדם אחד פוגע בחבירו שבא כנגדו" (לשון רש"י בגמרא חולין צא:).

משא"כ בנידון דידן שמגיע אדם למקום מסויים.

אבל לפי כללות ההמשך בדבר פירש"י עד סיום פירושו יוסרו מאליהם הקשיים הנ"ל שבתחלת דבריו.

אבל אחרי כל הביאור בקובץ ש"פ וישלח - יד כסלו עדיין יש צורך בהרחבת הביאור בשאלה השנית והשלישית של הרב וו.ר. בהערותו שבקובץ פ' ויצא.

דהיינו מדוע יש הכרח בפירש"י בפרשת ויצא לפרש שיעקב תקן תפלת ערבית.

ובפרט שמאמרם ז"ל "שתקן תפלת ערבית נמצא בברכות כו: ובגמרא שרש"י שלנו מציין עליו בסה"ד הוא בפרק גיד הנשה (חולין צא:).

ושם הגמרא מזכירה תפלה בקשר ל"ויפגע במקום" ואינו מזכיר כלל הגמרא בברכות כו:

ובפרט שבפסוק יז פרק כח מאריך רש"י בכמה פרטים, ובתוך דבריו

מעתיק אריכות מהגמרא ב"שחיטת חולין" (בפרק גיד הנשה ח"ל) בנוגע לרצונו של יעקב "להתפלל במקום שהתפללו בו אבותי" ואינו מביא שם הגמ' מברכות כו: בקשר לויפגע שתפלתו שם היתה תפלת ערבית.

ואם באמצעות המשך דברי רש"י שמסתיימים "ללמדך שקפצה לו הארץ כמפורש בגיד הנשה" יוסרו שתי הקשיים שישנם בפי' הא' שבפירש"י כנ"ל וע"פ האופן שנתבאר בקובץ הקודם - הרי ה' יכול רש"י לקצר, ורק להעתיק דרשת חז"ל "שקפצה ..." ולהשמיט ענין התיקון של תפלת ערבית בדיוק כמו שמופיע בחולין ובפירש"י שם.

ונראה הביאור שברגע שרש"י מקדים "ורבותינו פירשו בע"כ זקוק הוא לחביא תפלה בצירוף עם פגיעה - פגישה באמצעות קפיצת הארץ.

שפירוש "ויפגע" תפלה ופירוש "ויפגע" פגישה הם שלובי זרוע וצמודים יחד לפי פירש"י בסוגיות הגמרא בפרק גיד הנשה שם.

וכמו כן וביותר בהירות בלשונו (כפי שמתאים לבן חמש) בפירש"י פרשת ויצא.

וממילא אין רש"י יכול לחביא חיזוק לפירושו הראשון בחבאת ענין קפיצת הארץ גרידא (ע"י רבותינו פירשו) כי גבי "רבותינו" "קפצה ליה ארעא" "וכד צלי" וכו' שני חלקים בפירוש אחד הם בגמרא גיד הנשה וכמו שמבואר בפירש"י בפרק גיד הנשה "..." ודרשינן ליה נמי לשון תפלה כדכתיב אל תפגעו ב"י. עכ"ל רש"י שם.

דהיינו דמ"ד דס"ל דקפצה ליה ארעא ס"ל ג"כ שהתפלל וש"מ ממלת ויפגע תרתי ובאגדות מהרש"א שם בד"ה כד צלי בעי "כי תרתי דריש מיניה, מלשון תפלה ומלשון פגיעה", עכ"ל.

יש גם לפרש חבאת רש"י "שתקן תפלת ערבית" בדרך צחות אבל הפרטים בזה בשבוע חבא בלי"נ.

רמב"ם

דיני ערובי תחומין בהל' יו"ט

הרב שלום זוכער הלוי וולפא
קרית גת

בהל' יו"ט פרק ח' הלכה ט' מתחיל הרמב"ם לבאר דיני ערובי תחומין ביום טוב, וממשיך בזה עד סוף הפרק בפרטי דינים רבים. ובלימוד השטחי אינו מובן למה חילק הרמב"ם דיני ערובי תחומין וכתבם חלקם בהל' שבת פרקים כז. כח. וחלקם השני בהל' יו"ט ואף שרוב הלכות אלו שמביאם בהל' יו"ט מקורם במסכת ביצה, הנה מלבד שזה עדיין לא סיבה להביאם בהל' יו"ט, הרי גם זה גופא טעמא בעי, למה לא נכתבו הלכות אלו במסכת עירובין ככל שאר הל' ערובי תחומין.

אבל בהתבוננות קלה רואים שאין כאן שום קושיא ושאלה כלל. שהרי דינים אלו דתחומין שנתבארו בהל' יום טוב מבארים את השליכות של כליו של אדם לגופו או לאחרים, כגון שבהמתו וכליו ופרותיו כמוהו, וחפצי הפקר כרגלי מי שזכה בהם, ומי שזימן אורחים הרי הסעודה כרגלי בעליה, והאשה ששאלה מחברתה מים או מלח ולשה בהם עיסה הרי העיסה כרגלי שתיהן וכו'. והרי דינים אלו שייכים רק להל' יו"ט, כי בשבת אסור בכלל לטלטל מרה"י לרה"י, וד' אמות ברה"י, ולמאי נפק"מ ברגלי מי הם הכלים והסעודה והעיסה וכו' משא"כ ביו"ט שמותר לטלטל ברה"י, שהוצאה הותרה לצורך ושלא לצורך (יו"ט א, ד.) הרי כאן כבר נוגע לברר על כל הכלים כרגלי מי הם, ופשוט.

חול המועד חמור משבת

בהל' יו"ט פרק ז' הלכה כ"ה יש היכי תימצי נפלאה שחול המועד חמור משבת לגבי אמירה לנכרי, שבמלאכה מפורסמת (שידועים שהוא עבור הישראל) הרי בהל' שבת ו, יד. נתבאר שמותר ליתן אותה לנכרי שיעשה בקבלנות מחוץ לתחום. ואילו כאן בהל' יו"ט מבו-אר שאפילו היה חוץ לתחום אינו מניחו לעשותו במועד. (והסיבה כמובן

בגלל החומר דשבת שאסור לחנוך ולתחום, ובמילא אף אחד לא יראה את הפועלין עושים בשבת, משא"כ בחוה"מ שיראו אותם עובדים עבור הישראל).

מקום השיתין (המשך)

הרב יהודה קעלער

מחבר ספר צורת הבית ע"פ שיטת הרמב"ם

בגליון דה' טבת תבאתי שיטת הרמב"ם שהשיתין היו נקבים ביסוד המזבח, ויש לעיין היכן היו שני הנקבים ביסוד המזבח אם בצד מערב או בצד דרום [ואז הכוונה במקום היסוד ככהיא דפורח אמה על הסובב ואמה על היסוד שהרי בצד דרום לא הי' יסוד רק אמה או חצי אמה ושם היו הנקבים שבהן יורד הדם].

והביאור בזה הוא בהא דאיתא בזבחים פרק קדשי קדשים (סא, ב), "תנן התם וכשעלו בני הגולה חוסיפו עליו ד' אמות מן הדרום (כן הוא בגמרא, אמנם רבינו גרס שם בצפון, ועיין בתוס' ד"ה ארבע אמות מן הצפון מן המערב וחכ"ל תנן במס' מדות וכו'), וד' אמות מן המערב כמו גמא, מאי טעמא אמר ר' יוסף משום דלא ספיק [פ"י שלא הי' מספיק מקום לכל הזבחים], אמר ליה אביי השתא מקדש ראשון דכתיב ביה יהודה וישראל רבים כחול אשר על הים ספיק מקדש שני דכתיב ביה כל הקהל כאחד ארבע רבוא לא ספיק אלא התם אש של שמים מסייעתן הכא אין אש של שמים מסייעתן, כי אתא רבין אמר ר"ש בן פזי משום בר קפרא שיתין חוסיפו. מעיקרא סבור מזבח אדמה שהוא אטום באדמה, ולבסוף סבור שתי' כאכילה. מאי מזבח אדמה שלא יבנו לא ע"ג כיפיים, ולא על גבי מחילות.

פ"י במקדש ראשון היו השיתין מחוץ למזבח ורק במקדש שני עשו הנקבים במזבח, אמנם לא חוסיפו משום זה בדרום, כי דוחק גדול הוא לומר שבבית ראשון הי' לו יסוד על פני כל הדרום. ומה דאיתא קרן מזרחית דרומית לא הי' לה יסוד... רצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסה בחלקו של בנימין והי' בנימין הצדיק מצטער וכי נאמר רק על בית שני ודו"ק.

וי"ל הביאור בכל זה שבבית ראשון היו השיתין מחוץ למזבח והיו יוצקין על היסוד ומשם הי' נשפך על הרצפה ויורד לשית.

ובבית שני הוסיפו מן המערב ארבע אמות במקום השיתין [ולפיכך הוזקקו להוסיף גם ארבע אמות מן הצפון שהרי המזבח הי' רבוע, ובמקום אחר כתבתי שרבינו סבר משום דלא ספיק, ואכ"מ], ובקרן דרומית מערבית היו ב' ספלים של כסף דהיינו נקבים שירדו עד השית ושם ניסכו את המים והיין בחג [שכן גם ד' אמות מצד דרומי מערבי הן מהתוספה. ואזדא להו קושית התוס'], ונוסף על זה היו נקבים ביסוד המזבח בצד מערב [ובה השתמשו לניסוך היין בשאר ימות השנה] עבור יינות הנסכים, שהרי בצד דרום שהיסוד אוכל אמה אחת הרי היו שם ב' הנקבים שבהם יורדין הדמים, ולא הי' מקום עבור נקבים של היינות [ומדברי רבינו מבואר שגם הנקבים של הדמים נקראים שיתין, ודו"ק].

וגם הא דתנן במסכת מדות "ולמטה ברצפה באותה הקרן מקום הי' שם אמה על אמה וטבלה של שיש עליה" לא קשה מידי דבין אם הי' הטבלא ממזרחו של הקרן [כדמשמע מהא דמעילה: לול קטן הי' בצד מערבו של כבש ואחד לשבעים שנה פרחי כהונה יורדין לשם ומביאין דם קרוש, וכבר כתבנו במקום אחד שלשיטת הרמב"ם זהו המקום אמה על אמה] או שהי' למערבו או לדרומו של הקרן בסופו של דבר הי' פתוח לשית שהי' בצד מערב מדרום לצפון, ועוד חזון למועד.

נגלה

יחיד גבי ציבור שהתפלל ערבית מבעו"י

הת' דוד י. אופנר
תות"ל 260

אדה"ז סי' ל' סק"ה כתב וז"ל: מי ששכח ולא הניח תפילין כל

היום... אם הוא לא התפלל עדיין (ערבית) אפילו הציבור התפללו אין בכך כלום כיון שהוא אין עושה ב' קולות שסותרין זא"ז ויש מי שחולק ע"ז וטוב לחוש לסברה האחרונה ע"כ.

ולכאוי' זהו סותר למ"ש בסו"ס קפ"ח גבי שאם: "היה אוכל בשבת ונמשכה סעודתו עד שחשיכה אפי' כמה שעות בלילה מזכיר של שבת בבהמ"ז לפי שהכל חולך אחר התחלת הסעודה שאז חל עליו חיוב הנזכרה מעין המאורע ולא נפקע ממנו חיוב זה ביציאת היום וחי' לר"ח חנוכה ופורים.. וי"א... אם נמשכה סעודתו בשבת או ר"ח חנוכה ופורים עד הלילה אעפ"י שגמרה מבעוד יום אלא שמברך בלילה אינו מזכיר מעין המאורע (של אותו היום) כיון שכבר פנה היום ונוהגין כסברא הראשונה והוא שלא התפלל ערבית אע"פ שהציבור התפללו כבר... מזכיר מעין המאורע בכל מוצאי שבת ומוצאי ר"ח אפי' כמה שעות בלילה שכבר חלף וחלך לו היום שמזכיר הואיל והתחלת הסעודה היתה בו ואע"פ שנראה לכל העולם שהוא לילה אין זו סתירה כל שהוא לא עשה כבר דבר הסותר לזה וכו"ו עכ"ל, ע"ש.

ובס"י ל' כתב דטוב לחוש לסברא שפוסקת דאף אם רק הקהל התפלל ערבית אין ליחיד (שעדיין לא התפלל) לעשות דבר הסותר לזה אפי' אם זה בעוד יום, ובס"י קפ"ח פוסק לחיפך שתלוי באם היחיד התפלל ערבית (אפי' אם הקהל התפלל) "ואע"פ שנראה לכל העולם שהוא לילה אין זו סתירה כל שהוא לא עשה כבר דבר הסותר לזה".

וני"ל דגבי היכן שהתחיל סעודתו ביום אזי הוא מראה שיש לו שייכות עדיין ליום שלפניו, ולכן הגם שלכל הקהל כבר לילה, לגביו (וראים ש)עדיין יום, משא"כ גבי תפילין הרי אם הם לא עליו אין נראה כל קשר בינו לבין היום (ולפי"ז צ"ל דאם התפילין עליו אינו צריך להורידם אפי' התפללו כל הקהל ערבית) ולפי"ז יוצא דמעיךר הדין אם הקהל התפלל ערבית מבעוד יום אז גם למי שעדיין לא התפלל יהיה אסור לאכול סעודה ג', ועצ"ע.

שינוי

ד"ה שה"ש משנת תקע"א (גליון)

הת' יוסף יצחק קעלער
תות"ל 170

בגליון דזאת חנוכה העיר הרא"ח על ד"ה שה"ש שנדפס במאמרי
אדה"ז - כתובים (ב) ע' א מגוכתי"ק הצ"צ הנמצא בבוך 1116

וכתב שאחר העיון והשוואה נראה יותר לומר שהנדפס הוא קיצור או
התוכן מהמאמר שכתב כ"ק אדמו"ר הצ"צ לעצמו מהמאמר שנדפס
בלקו"ת שה"ש א,א.

ונראה כוונתו שהוא קיצור או תוכן מהנוסח שבלקו"ת ולא הנחה
אחרת.

ובאם אמנם זהו כוונתו, אפשר לומר קצת סמך לזה שכן מאמר זה
הוא מתקע"א, והנחת הצ"צ נמצא בביכל גוכי"ק 1004 בהנחות משנת
תקע"א) המצויין ברשימת הכתי"י בלקו"ת הוצאת תשד"מ.

וכבר כתבתי במקום אחר שבוך 1116 נחלק לבי' חלקים: החלק
הראשון הוא הנחות מסוף תקע"א (שבת מברכין אלול) עד חג הפסח
תקע"ב על סדר השנה [אלא שהמאמר דשמע"צ נכרך לפני המאמר
דיום ב' דחור"מ סוכות], והחלק השני הוא מאמרים מלוקטים משנות
תקס"ה - תקע"א.

ומאמר זה נמצא שם בחלק השני של הבוך.

ואם נכונה השערה הנ"ל אזי יש לעיין על שאר המאמרים שבחלק ב'
של הבוך של בוך 1116 שגם הם הנחות הצ"צ מהמאמרים או שהם
תוכן קצר מהמאמר שרשם לעצמו. וההבדל הוא פשוט: הנחה נכתבה
בסמוך לאמירת המאמר, ותוכן קצר מהמאמר לאו דוקא [ולכשתימצי
לומר דוקא לאו].

נדע שיש מאמרים נוספים הנמצאים בגוכי"ק 1004 וגם בחלק שני
של בוך 1116 כפי שיראה המעיין ברשימת כתבי היד שם.

וראה ג"כ מ"ש במקום אחר [דא' הגליונות קיץ דאשתקד] שמעלי"ד שבו הניח כ"ק אדמו"ר הצ"צ על הכתב מאמר רבינו הזקן משי"פ אחרי תקס"ז [ביאור הזהר]. רשם לעצמו תוכן קצר מהנחת אדמו"ר האמצעי של מאמר דשי"פ וארא תקס"ד [ופי' מדי חדש בחדשו], המדבר ג"כ בנושא ר"ח ודו"ק.

עוד כתב שהנחה נוספת מהמאמר שבלקו"ת נדפס בסה"מ הנחות הר"פ ע' קלח, וכן אפשר לומר שהמאמר ד"ה שה"ש הנדפס באוה"ת שה"ש ע' טו הוא הנחה אחרת או הנחת אדמו"ר האמצעי מהמאמר שבלקו"ת, ואינו להצ"צ.

אך אחר העיון וההשוואה יראה בעליל שהנוסח הנדפס באוה"ת הוא הנוסח שנדפס בהנחת הר"פ ולפיכך יתכן שהנוסח שבלקו"ת הוא הנחת אדמו"ר האמצעי כדבעין למימר לקמן.

והעיר עוד שסעיף א' מהמאמר שבלקו"ת נעתק בשרש מצות התפלה פרק מא.

ולמעיר שבאיזהו מקומן (ד' פעמים) חכיס באמצע לשונות מהנחות הר"פ.

ופרק מג שבשרש מצות התפלה הוא המשך המאמר שה"ש הני"ל, ומורכב לחילופין מהנחות הר"פ והנוסח שבלקו"ת, כפי שיראה בעליל אחר העיון והשוואה.

וכבר העיר הרא"ח בגליון ד"יא ניסן שחלק גדול מדרך מצוותיך מיוסד על הנחות אדמו"ר האמצעי [ולפי"ז ה"י אפשר לומר שנוסח חלקו"ת הוא הנחת אדמו"ר האמצעי].

אך שרש מצות התפלה הוא יוצא מן הכלל [ויתכן שהוא חיבור אחר, ונמצא בבוך אחר] ולבד ב' ביאורים על תורה דפ' פנחס תקס"ה [פמ"ה ופמ"ו] וד"ה ושננתם תקס"ז [פמ"ז] ופרק ראשון שנאמר בקיץ תקס"ד, לא מצינו עוד בשרש מצות התפלה היכן שאפ"ל בבירור שהוא מיוסד על הנחת אדמו"ר האמצעי, ואדרבא פרקים י"ב - ט"ו מיוסדים על ד"ה שמע ישראל מליל ש"פ נח [תקס"ו] הנמצא בחלק ב של בוך 1116 בגוכתי"ק הצ"צ, ונדפס בסה"מ פרשיות ע' תשי"כ, ולפרק כא בענין אחד בחילופי אתוון ועד ראה סה"מ ש"ס זחר ותפלה ע' ג ואילך (ההנחת הצ"צ מגוכי"ק 1052) ד"ה למה קדמה שמע לוחי אם שמוע.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' חיים יצחק בער הלוי ז"ל

בן ר' בנימין זאב הלוי ע"ה

פייפ

נפטר י"ז טבת תשד"מ

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י

משפחת פייפ

שירותי מחשב ותכנת סדר הדפוס "סדרית" - באדיבות

MIDWOOD COMPUTER CENTER

מרכז המחשבים של חסידי חב"ד בברוקלין

1634 Coney Island Ave. Booklyn N.Y. (718) 692-2211